

ЛІТЕРАТУРА

1. Дуб В. Особливості прокрастинації студентів. Проблеми гуманітарних наук. Психологія, 2020, № 47. DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-8437.47.229345>
2. Журавльова О. В. Психологія прокрастинації особистості : монографія. Луцьк : Вежа–Друк, 2020. 420 с.
3. Котляр Л.І. Психологічне неблагополуччя та питання прокрастинації державних службовців. Публічне управління і адміністрування в Україні, 2021, вип. 21, с. 41 – 44.
4. Мудрик А., Юрчук, Ю. Явище академічної прокрастинації у студентському колективі. Режим доступу: <https://www.inforum.in.ua/conferences/20/56/416>
5. Соболева С. Академічна прокрастинація як психолого-педагогічна проблема. Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Педагогіка. Психологія. Філософія. 2014, вип. 34, С. 190-197. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2014_34_26.
6. Ткаченко Н. В., Косікова Є. С. Особистісні чинники академічної прокрастинації студентів молодших курсів навчання. Актуальні проблеми психології, Т. XI, Випуск 18, С.305 -325.
7. Фетискин Н. П., Козлов В. В., Мануйлов Г. М. Шкала субъективного благополучия. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. М.: Институт психотерапии, 2002. С. 467-470.
8. Milgram N. A., Marshevsky S., Sadeh C. Correlates of academic procrastination: discomfort, task aver-siveness and task capability. Journal of Psychology, 1995, V. 129, № 2, pp. 145-155.

Лагутіна Ірина

Дмитрів Ірина

Науковий керівник – викл. Наливайко Марія

ПОРУШЕННЯ МОВНИХ НОРМ НА УКРАЇНСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛАХ

У наш час телебачення стало невід’ємною частиною повсякденного життя. Саме тому мовлення, яке звучить з екрана, можна називати зразком повсякденного спілкування. У лексичі руйнуються відокремлення між різними категоріями слів. Працівники телеканалів використовують просторіччя, жаргонізми тощо. Під час дослідження проблем мовлення на телебаченні для аналізу було вибрано найпопулярніші телеканали: «1+1», «Інтер».

У професійному мовленні треба дотримуватися загальноприйнятих мовних норм, певних взірців, адже унормованість - головна ознака літературної мови. Мовна норма - уніфіковані, традиційні, свідомо фіксовані стандарти реалізації мовної системи, обрані в процесі суспільної комунікації [1, с.19].

Як показують результати проведеного дослідження, мовлення ведучих «ТСН» містить доволі багато помилок. Найчастіше бувають такі відхилення від норми:

Порушення лексичних норм та вживання ненормативних словосполучень: не стидно, вот так, винувата, на даний час, судячи по твою виду (Н. Мосейчук, Л. Таран);

Уживання невластивих українській мові пестливих форм: Анічка, Катічка, Ваня, Леночка, Андрюша (Н. Мосейчук).

Доволі багато помилок у мовленні Лідії Таран. Ми виокремили такі найтипівіші помилки: фонетичні (анигдот замість анекдот), лексичні (задавати питання замість запитати,

відгадайте спортсмена, що зображений на цій світлині замість відгадайте спортсмена, який зображений на цій світлині), морфологічні та синтаксичні (Потап, прошу замість Потапе, прошу, згідно опитування замість згідно з опитуванням).

Найтипівіші помилки у вимові ведучих «Інтера»:

Наголос в інфінітивних дієсловах завжди на останньому складі: підНЕсти, розпоВІсти, доВЕсти замість піднесТИ, розповісТИ, довесТИ.

Наголос у прикметникових суфіксах: багатоРАзовий поДАтковий замість багаторазОВий, податКОвий.

Віддієслівні іменники на -ання, у яких більше від двох складів, мають наголос, як правило, на суфіксі: вигнанНЯ і поданНЯ замість вигНАння, поДання.

Відчувається, що в повсякденному житті диктори, актори, ведучі користуються російською мовою, а тому дуже часто роблять помилки, коли говорять українською. Відтак ми виділили найпоширеніші групи помилок ведучих:

1. Фонетичні: акання, цекання, дзекання та ін.: вцім, дзіти, Київф.

2. Граматичні:

а) неправильне вживання відмінкових закінчень: в Ригі (в Ризі), в Ямайці (в Ямайці), по двом законам (за двома законами) (ТСН на телеканалі «1+1»);

б) вживання роду й числа іменників за російським зразком: біль стає все відчутнішою (біль стає дедалі відчутнішим), блок зупинили через витік пару (блок зупинили через витікання пари) (програма «Новини» на телеканалі «Інтер»);

в) використання невідповідних суфіксів і префіксів: 10 тисяч евакуїровано (евакуйовано), відчутно похолодає (похолоднішає), комедія італіанського театру (італійського театру), відпрасувати сукню (випрасувати) (Ранковий випуск шоу «Сніданок з 1+1»).

г) неправильне ступенювання прикметників: 5 % пенсії, якщо вона більше мінімальної (більша за мінімальну), Щербаков сильніше, краще (сильніший, кращий), на змаганнях українські спортсмени стали сильнішими (виявилися найсильнішими або показали кращі результати) (програма «Новини» на телеканалі «Інтер»);

г) вживання невластивих українській мові активних дієприкметників: самовирівнюючі покриття (самовирівнювальні), шпалери миючі (змивні), самоклеючі обої (самоклеїні шпалери), один із виступаючих (один із промовців), переважаюча частина (переважна частина) (випуск новин «ТСН особливе» на телеканалі «1+1»);

д) неправильне використання прийменникових конструкцій: оцінки по предметах (оцінки з предметів), працюють по обраним спеціальностям (за вибраними спеціальностями), виплата відсотків по залишкам (із залишків).

Отже, мовна культура є головною ознакою сучасної людини, її інтелігентності, тому слід уникати помилок у вимові, вживанні форм слів, побудові різних синтаксичних конструкцій. Як сказала Ліни Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову».

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 2-ге вид., виправ. і доповн. Київ : Алерта, 2011. 696 с.